

1
B. Vitzthum
Tervakoski
~~Finland~~
Finland

Tervakoski Oy,

Vuodelta 1936
1/936 ettei T. Oy. joiden ostu
metäni myyntä varten.

Pääjohtaja Risto Ryti,
Suomen Pankki,
H e l s i n k i.

Tervakoskella, syysk. 9 p:nä 1936.

K.V.

Koskee tukkien myyntiä ja sahamme toimintaa.

Viimeksi Sinut tavatessani ei minulla ollut tilaisuutta keskustella kanssasi otsikoiduista asioista, mutta kun meidän olisi periaatteessa ratkaistava nämä kysymykset ennenkuin suunniteltu johtokunnankokous tulee pidettäväksi, rohkenen kirjeellä kääntyä puoleesi ja lyhyesti selostaa tilannetta sekä pyytää, että soisit minun kuulla mielipiteesi näistä kysymyksistä.

Ohestan jäljennökset kahdesta tohtori Söderhjelmin kirjeestä yhtiölle, joissa hän käsittelee kysymystä siitä, voimmeko jatkuvasi pitää sahamme käynnissä ja vieläpä laajentaa sen toimintaa toimimatta yhtiöjärjestyksemme vastaisesti eli joutumatta selitetyiksi puutevarayhtiöksi.

Minun mielestäni meidän on pidettävä sahamme toimintaa välttämättömyytenä oman teollisuustoimintamme ja järkipärisen metsänhoitomme tukena tai välttämättömänä seurauksena, ja olen sitä mieltä, että me rauhassa voimme jatkaa sahausta samassa mittakaavassa kuin tähänkin saakka, niin kauvan kun sahaus prosenteissa käsittää niin vähäisen osan meidän toiminnastamme kokonaisuudessaan, kuin se nyt käsittää. Sahan koko liikevaihto ei käsitä enempää kuin 2% koko yhtiön liikevaihdosta. Tämän vuoden aikana olemme sahanneet puutavaraa omaa tarvetta varten n. Smk. 500.000:- arvosta, ulkopuolisille olemme myyneet puutavaraa n. Smk:aan 200.000:-, ja rahtisahauksesta meillä on ollut tuloja n. Smk. 125.000:--. Viimeiseen summaan nähden on kuitenkin otettava huomioon, että vain sahan kulut sisältyvät summaan, jotavastoin - Kolhon sahauksessa - Kolho maksoi meidän met-

B. Vitzthum
Tervakoski
~~puutavara~~
Finland

Pääjohtaja Risto Ryti, Helsinki.

9/9.-36. Sivun 2.

säosastollemme kantohinnan, kaatokustannukset ja kuljetuskustannukset.

Kun vanha sahakehämme tuli käyttökelvottomaksi, oli meillä valittavanamme kaksi vaihtoehtoa, joko kokonaan lopettaa sahaustoiminta ja ostaa tehtaan puutavaratarpeet muilta sahoilta, tai asentaa sahalle uusi kehä. Valitsimme jälkimmäisen vaihtoehdon, sillä osoittautui vaikeaksi saada hankituksi muualta kohtuullisella hinnalla tehtaan tarvitsemia kokoja ja myöskin sen vuoksi, että me monasti tarvitsemme kiireellisesti määrätyn kokoista puutavaraa, jota emme etukäteen ole voineet arvioida tarvitsevamme. Tarkemmin hyötyäksemme uudesta kehästämme, olemme oman tarpeemme tyydyttämisen lisäksi rahtisahanneet paikkakunnan talonpojille, ja tänä vuonna olemme sahanneet Kolholle suurimman osan viime vuoden leimauksesta, jonka kautta saimme tukeista paremman hinnan kuin olisimme saaneet vieraille sahalle myymällä. Kolhon sahaus käsitti 50246 ktj eli 216,6 std. Sahauksesta saimme 250:-/std, ja sahamme bruttovoitto tästä sahausesta nousi Smk:aan 38.543:68, vastaten tämä 76,7 penniä ktj:lta eli 177:96 std:lta. Jos sahan poisto jaetaan tasan niiden päivien kesken, jolloin saha on ollut käynnissä, tekee nettovoitto Kolho-sahauksesta 21.302:10 eli 42,4 penniä ktj:lta ja 98:36 std:lta. Tällöin huomattakoon, että saha kaiken kaikkiaan kävi vain 121 päivää, josta 70 päivää omaa tarvetta varten, 22 päivää yksityisten laskuun ja 29 päivää Kolhon sahausessa. Jos sahaa voitaisiin pitää käynnissä pidemmän ajan vuodessa, vähenisivät poistot, jotka nyt tekevät n. Smk. 72.000:- vuodessa, huomattavasti std:tä kohti.

Tänä vuonna olemme leimanneet normaalimäärän metsää, mutta sijaitsevat nämä metsämme hyvin epäedullisesti omaa sahausta varten, minkä vuoksi ne tulisi myydä vieraille sahoille. Omaa tarvettamme varten olemme aikoneet leimata, jo ennestään leimatun määrän lisäksi, tarvitsemamme tukit sahan lähellä sijaitsevista metsistä. Kun tehdasta lähellä sijaitsevissa metsissä on paljon karkeita tukkeja, ja me tehtaalla tarvitsemme etupäässä vain pienempää raaka-

B. Vitzthum
Pervakoski
~~Hyvinkää~~
Finland

Pääjohtaja Risto Ryti, Helsinki.

9/9.1936. Sivu 3.

ainetta, sahattaisiin tästä kotipiirin leimikosta tyvitukit myytäviksi ja latvatukit omaa tarvettamme varten. Tässä yhteydessä huomattakoon, että Eskolan kartano, joka sijaitsee aivan tehtaan naapurissa, on leimannut 1217 mäntyä, joiden keskikuutio on 17,26 ktj, ja 801 kuusta, joiden keskikuutio on 17,18 ktj. Tämä puutavara on erinomaista, ja haluaisimme mielellämme ostaa mainitun metsän sahataksemme tyvi- ja keskitukit Kolholle sekä latvatukit itsellemme. Jos ostamme tämän metsän, tulemme - paljon suuremmassa määrässä kuin tähän asti - toimineeksi kuin puutavarayhtiö, mutta jos samanaikaisesti myymme omaa metsäämme vieraille, ja pysytämme sahan toiminnan hyvin ahtaissa puitteissa, uskon, että emme edes tämän suunnitellun oston kautta, menetä luonnettamme ei-puutavarayhtiönä.

Syrjäisiä ostajia ajatellen olemme leimanneet:

Sydänmaan metsässä

mäntyjä:	3051 kpl.	27.989.55 ktj.	keskikuutio	9.17
kuusia:	374 "	4.141.27 "	"	11.07
	3425 kpl.	32.130.82 ktj.	keskikuutio	9.38

Kyöstilän metsässä

mäntyjä:	984 kpl.	17.120.27 ktj.	keskikuutio	17.40
kuusia:	2039 "	32.169.68 "	"	15.77
	3023 kpl.	49.289.95 ktj.	keskikuutio	16.30

Toivolän metsässä:

mäntyjä:	410 kpl.	6.354.98 ktj.	keskikuutio	15.50
kuusia:	2674 "	48.431.56 "	"	18.11
	3084 kpl.	54.786.54 ktj.	Keskikuutio	17.76

Vahteriston metsässä:

mäntyjä:	994 kpl.	6.184.60 ktj.	keskikuutio	6.22
kuusia:	1299 "	11.301.47 "	"	8.70
	2293 kpl.	17.486.07 ktj.	keskikuutio	7.63

Näiden metsien etäisyys sahasta on seuraava:

Sydänmaa 16 km., Kyöstilä 15 km., Toivola 10 km. ja Vahteristo 30 km.

Korkeiden tarjousten saavuttamiseksi - kun kysymyksessä on suu-

B. Vitzthum
Tervakoski.
~~Jyväskylä~~
Finland

Pääjohtaja Risto Ryti, Helsinki.

9/9.1936. Sivun 4.

ret yhtiöt ostajina - on yleensä parempi pyytää sitovaa, kirjallista tarjousta kuin toimeenpanna huutokauppa, mutta kun leimikot tällä kertaa sijaitsevat useammalle pienelle talonpoikaisahalle kovin edullisesti, saisi niistä ehkä tänä vuonna korkeamman hinnan huutokaupassa.

Tässä yhteydessä rohkenen vielä huomauttaa, että mainitun Eskolan leimikon huutokauppa on jo t.k. 15. päivänä. Olisin sen vuoksi kiitollinen, jos jo ennen mainittua päivää saisin tiedon Sinulta, hyväksytkö periaatteessa että huudamme Eskolan metsän, tai jätämme sen tekemättä.

Kiitollisena odottaen vastaustasi, merkitsen

kunnioittavin terveisin

B. Vitzthum

Serlachius & Ryti
Advokatbyrå.

Helsingfors, 11 augusti 1936

Tervakoski Osakeyhtiö,
Tervakoski.

Besvarandet av Edert brev av den 27 juli angående eventuell ändring av Eder bolagsordning på grund av den utvidgade sågrörelsen har till följd av underskriven Söderhjelm's sommarledighet något fördröjts, för vilket vi bedja om tillgift.

Som Eder torde vara bekant gör vår lagstiftning en väsentlig skillnad mellan ett vanligt bolag och ett bolag "som idkar sågrörelse eller annan industri, i vilken skogsalster användas såsom råämne, eller ock handel med trävaror". För de s.k. trävarubolagen existerar ju starka inskränkningar ifråga om rätt till jordförvärv.

I enlighet med bolagsordningen är Tervakoski Osakeyhtiö icke att betrakta som ett trävarubolag. Den försågning av virke för praktiskt taget enbart egna behov och den försäljning av stock m.m. ur bolagets skogar, som tidigare skett, anse vi icke stå i direkt strid härmed, försågningen har varit beroende på Eder industri i övrigt och försäljningen ur skogarna innebär detsamma som varje rationellt skogsbruk medför.

Ifall emellertid försågningen skulle utvidgas och sågat virke i större utsträckning försäljas, så förvandlas bolaget utan tvivel till trävarubolag. Detta är emellertid icke lagligen tillåtet. I samband med införande av restriktioner för trävarubolag år 1915 ifråga om förvärv av jord ändrades aktiebolagslagen i sådan riktning att ett vanligt bolag icke får övergå till trävarubolag, detta givetvis för att hindra kringgående av restriktionerna. Det är alltså omöjligt att ändra Eder bolagsordning så att inskränkningarna ifråga om industri och handel med trävaror skulle falla bort, men å andra sidan kan Ni icke bedriva sågrörelse i utvidgad skala utan att bryta mot Eder bolagsordning.

För vår del tänka vi oss ^{att/} en utväg vore att överföra sâgen, men naturligtvis icke skogarna, på ett speciellt dotterbolag. Lagstiftningen betraktar visserligen de skogar såsom trävarubolag till-

höriga, vilka ägas av ett dotterbolag, men om huvudbolaget äger skogen och dotterbolaget bedriver sågrörelsen, så tro vi icke att detta borde möta hinder, speciellt i Edert fall, då huvudbolaget bedriver en så stor annan verksamhet.

Vi hava velat omedelbart påpeka de svårigheter, som uppkomma genom Eder sågrörelse. Då vi emellertid icke känna något annat liknande fall, är detta vårt utlåtande preliminärt och skola vi senare ännu återkomma till saken.

Högaktningsfullt
Serlachius & Ryti
J.O. Söderhjelm.

Avskrift.

Serlachius & Ryti
Advokatbyrå.

Helsingfors, den 3 september 1936.

Tervakoski Osakeyhtiö,
Tervakoski.

Refererande till telefonsamtal med greve Vitzthum samt vårt brev av den 11 augusti rörande de rättsliga verkningarna av en utvidgad sågrörelse, få vi, sedan vi noggrannt övertänt saken samt resonerat med ett antal specialister, anföra följande:

Tanken att sågrörelsen skulle överflyttas på ett speciellt dotterbolag finner vi numera orealiserbar. Man har att göra med social lagstiftning, vars ändamål är att skydda den svagare, jordbrukaren, mot den starkare, industribolaget, och då måste man vara beredd på sådan tolkning av varje speciellt fall som i största möjliga grad söker hindra lagens kringgående industribolaget till fromma. Det är alltså högst sannolikt att myndigheterna skulle betrakta ett dotterbolag såsom identiskt med moderbolaget och alltså anse Eder trots allt bederiva ifrågavarande sågrörelse. Annorlunda ställer det sig givetvis ifall främmande intressen tillåtas komma in i sågbolaget och detta då i verk- ligheten skulle skiljas från Eder, men något sådant står väl icke i överensstämmelse med Edra planer.

Såsom redan tidigare anförts kan Eder bolagsordning icke ändras på sådant sätt att trävarurörelse i densamma skulle upptagas såsom ett av ändamålen med Eder verksamhet, och knappast vore det ändamålsenligt eller ens möjligt att utelämna de ord i § 2 som nu förbjuda dylik rörelse.

Under dessa förhållanden kunna Ni gå fram längs endast en linje, d.v.s. fortsätta att idka sågrörelse utan ändring av stadgarna och med accepterande av därav följande konsekvenser. Härvid får emellertid rörelsens omfattning en avgörande betydelse, och i detta avseende kan två olika alternativ väljas.

Det ena alternativet innebär att sågrörelsen av Eder anses och uppgives vara betingad av främst industri, men även i någon mån av

jordbruk och skogsskötsel. Att en del av produkterna säljas och att t.o.m. utifrån köpes råvara motiveras då därmed attö när Ni en gång måste ha en såg för eget behov, det blir oekonomiskt att hålla denna endast delvis sysselsatt, och att alltså den utvidgade verksamheten är nödvändig för att ekonomiskt möjliggöra husbehovssågningen. För att genomföra denna uppfattning är naturligtvis största möjliga inskränkning i försågningen av främmande stock och försäljningen till utomstående att rekommendera.

Det andra alternativet består i att Ni öppet medgiva att Edert bolag bedriver sågrörelse och att Ni alltså själva försätta Eder i samma kategori som de egentliga trävarubolagen. På eventuella nya jordinköp skola då tillämpas bestämmelserna i 1915 års lag, d.v.s. Ni kunna icke mera inköpa jordbruksfastigheter utan endast skog. Dock kan statsrådet bevilja undantag, något som för Eder i viktigare fall borde kunna utverkas. Annan skillnad råder ej för ögonblicket mellan trävaru- och andra bolag, det förslag till lag om kolonisation som nu ligger i riksdagen gör t.ex. ingen åtskillnad i detta avseende. För framtiden föreligger givetvis en viss risk, man vet ju ej vilken social lagstiftning en fortsatt högkonjunktur för träförädlingsindustrin kan medföra, dess socialisering stod t.ex. på det socialdemokratiska valprogrammet. Där staten får hand om dessa frågor kunna de dock säkerligen i varje enskilt fall ordnas på ett för Eder tillfredsställande sätt, men farligare är om i framtiden kommunala myndigheter ombetros med några ~~ekonomiska~~ sociala funktioner i detta avseende.

Påpekas må att ett prejudikat lätt kan erhållas därom, vilken karaktär Edert bolag fått efter det den nya sågen något eller några år varit i verksamhet. Ett mer eller mindre fingerat jordinköp skulle då dragas inför Högsta Förvaltningsdomstolen. Går utslaget i den riktningen att Eder försågning gör Eder till trävarubolag och Ni finner detta för Eder ofördelaktigt så kan ju sågningen i nödig mån inskränkas.

Den omständighetn att Eder bolagsordning förbjuder trävarurörelse utgör intet direkt hinder för verksamheten i fråga. Saken är enligt gällande lag rent intern, en aktieägare kan anmärka härpå och t.o.m. vidtaga rättsliga åtgärder, men myndigheterna och utomstående rör detta ej. Vi antaga att ingen aktieägare önskar ingripa mot en för bolaget

nyttig verksamhet. Att fråga vore om ett mindre honett arrangemang kunna vi ej heller finna, dylika utvägar få många bolag anlita.

Vi hoppas att ovanstående har klargjort ställningen ur juridisk synpunkt.

Högaktningsfullt
Serlachius & Ryti
J.O. Söderhjelm.